

ТЕМА: СУТНІСТЬ І ФУНКЦІЇ ГРОШЕЙ

Вид заняття: семінар

Мета: засвоєння економічної сутності та функцій грошей і механізму їх взаємодії

Виховна мета: усвідомлення студентами історичних аспектів сутності грошей та концепції їх походження, а також зміни форми грошей та їх характеристику

Між предметні зв'язки: політекономія

План заняття:

Організаційна частина

- оформлення журналу;
- перевірка наявності студентів на занятті.

Мотивація пізнавальної діяльності:

- повідомлення теми і мета заняття;
- повідомлення плану заняття

Письмове опитування у формі тестових завдань з теми, час проведення - 10 хвилин

Основні терміни: раціоналістична концепція, еволюційна концепція, повноцінні гроші, неповноцінні гроші, біметалізм, монометалізм, білонна монета, паперові гроші, кредитні гроші, демонетизація золота, чек, вексель, електронні гроші, ціна, масштаб цін

Література:

1. Гроші та кредит: Підручник. – 3-тє вид., перероб і доп./М.І. Савлук, А.М. Мороз, М.Ф. Пуховкіна та ін.; За заг.ред. М.І. Савлука. – К.: КНЕУ, 2002 р.
2. Коваленко Д.І. Гроші та кредит: теорія і практика: Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2010 р.
3. Михайловська І.М., Ларіонова К.Л. Гроші та кредит практикум: Навч.побник – Львів: «Новий Світ – 2000», 2008 р.
4. Щетінін А.І. Гроші та кредит: Підручник: Вид 2-ге, перероб. та доп. – К.: ЦУЛ, 2000р
5. Періодичне видання - журнал «Фінанси України»
6. Мережа Інтернет

Запитання для самоконтролю

1. Які існують погляди на походження і сутність грошей?
2. Дайте визначення грошей.
3. Як гроші розв'язують протиріччя товарного ринку?
4. Назвіть види грошей та охарактеризуйте їх.
5. У чому полягає функція міри вартості?

6. Значення грошей як засобу обігу та платежу.
7. Особливість функції нагромадження і заощадження.
8. Світові гроші, їхній зміст та значення в міжнародних економічних відносинах.
9. Чим відрізняються паперові гроші від кредитних?
10. Покажіть особливості реалізації функцій грошей в економіці України.

Питання для обговорення на семінарських заняттях

1. Походження грошей. Роль держави у створенні грошей.
2. Суть грошей як загального еквівалента і абсолютно ліквідного активу. Гроші як гроші і гроші як капітал.
3. Форми грошей та їхня еволюція. Демонетизація золота. Еволюція кредитних грошей.
4. Вартість грошей. Ціна грошей як капіталу: вартість зберігання грошей та відсоток.
5. Функції грошей. Функція міри вартості. Ціна як грошове вираження вартості товарів.
6. Функція засобу обігу. Функція засобу платежу. Їхня сутність, сфери використання відмінності.
7. Світові гроші. Взаємозв'язок функцій та вплив на них зміни вартості грошей.
8. Роль грошей як інструмента регулювання економіки. Гроші в перехідній економіці України.

Теми рефератів

1. Світові гроші. Генезис золота як світових грошей.
2. Монети в давнину.
3. Електронні гроші в Україні.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

1. В економічній теорії виділяють такі концепції походження грошей:

- а) трансакційну;
- б) раціоналістичну;
- в) еволюційну;
- г) монетаристську.

2. Представники еволюційної концепції походження грошей:

- а) Л. Пігу;
- б) І. Шіфер;
- в) А. Сміт;
- г) Аристотель;
- д) К. Маркс;
- е) П. Самуельсон;
- є) Дж. Рікардо.

3. Яке з тверджень правильне:

- а) гроші – це кристалізація мінової вартості;
- б) гроші – загальний товар-еквівалент;

- в) гроші – продукт згоди людей;
- г) гроші – знак обміну;
- д) гроші – все вищеназване.

4. Ліквідність – це:

- а) здатність грошей брати участь у негайній купівлі товарів (робіт, послуг);
- б) можливість грошей бути засобом платежу;
- в) можливість грошей бути засобом накопичення.

5. Формами вартості грошей є:

- а) грошова;
- б) загальна;
- в) проста;
- г) розгорнута;
- д) еквівалентна;
- е) повна.

5. Що таке кредитні гроші:

- а) гроші, випущені державою для покриття своїх потреб, що фінансуються з бюджету;
- б) будь-які неповноцінні гроші;
- в) гроші, що виникають як заміщення майнових боргових зобов'язань приватних осіб і держави;
- г) гроші, що емітуються банками для фінансування бюджетного дефіциту?

7. До кредитних грошей належать:

- а) кредитні картки;
- б) вексель;
- в) електронні гроші;
- г) чек;
- д) банкнота;
- е) дебетові картки.

8. Гроші мають всезагальну здатність до обміну тому, що:

- а) вони є кристалізацією мінової вартості, всезагальним втіленням багатства й людської праці;
- б) ринок наперед сприймає їх як загальну цінність, бажану для будь-якого суб'єкта;
- в) вони виготовлені зі специфічного матеріалу.

9. До електронних грошей належать:

- а) казначейські білети;
- б) банкноти;
- в) кредитні картки;
- г) картки для банкоматів;
- д) чеки;
- е) дебетові картки;

10. Купівельна спроможність грошей:

- а) піднімається із зростанням цін;
- б) може підвищуватись і знижуватися;
- в) зростає з часом;
- г) залишається постійною.

11. Форма обміну через посередництво товару-еквівалента (еквівалентна форма обміну) трансформувалася в грошову, коли:

- а) внаслідок розвитку міжрегіональних торговельних зв'язків з маси регіональних товарів-еквівалентів відокремлювався еквівалент, що обслуговував обмін на великій території;
- б) роль еквівалента від товарів першої необхідності (зерно, худоба, сіль, тощо) перейшла до товарів, що такими не були (перли, хутра, тощо);
- в) роль товару-еквівалента стали виконувати метали.

12. Функціями грошей є:

- а) розподіл вартості;
- б) засіб нагромадження;
- в) засіб обігу;
- г) надання грошової інформації;
- д) міра вартості;
- е) засіб платежу;
- є) девальвація;
- ж) світові гроші.

13. У якій функції гроші обслуговують процес ціноутворення:

- а) засобу обігу;
- б) міри вартості;
- в) засобу нагромадження;
- г) засобу платежу?

14. Світові гроші виконують такі функції:

- а) міжнародного засобу нагромадження;
- б) міжнародного платіжного засобу;
- в) загального втілення суспільного багатства;
- г) забезпечують безперервність виробництва в країні;
- д) міжнародного купівельного засобу;
- е) міжнародного засобу обігу.

15. Визначити, які гроші перебувають в обігу в Україні в сучасних умовах:

- а) повноцінні;
- б) неповноцінні;
- в) паперово-кредитні;
- г) електронні.